

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo je v Mariboru, Ruška cesta, poštni predal 22. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22. Ljubljana VII, Zadrugi dom.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za državo SHS znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para, Debelo tiskana beseda stane 1.— Din. Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda 1.— Din. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta 1.50 D. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 69.

Sobota 24. avgusta 1929.

Leto IV.

Haaška konferenca vlad.

Položaj na haaški konferenci vlad še ni razčiščen. Vrše se pogajanja zasebno med zastopniki udeleženih držav in v komisijah, vendar se sporne točke angleškega finančnega ministra Snowdena še niso rešile.

Francija, Belgija, Italija in Japonska so izjavile, da hočejo garantirati, da Anglija dobi 50% zahtevane vsote, kar je pa Snowden odklonil. In ko je Snowden poslušal razloge italijanskega delegata, zakaj Italija ne odstopi od svojih zahtev, je Snowden izjavil, da sta Zedinjene države in Anglija Italiji odpustili del vojnih dolgov ter da ji je odmerjena prevelika kvota zlasti z ozirom na male države in da zaradi tega Anglija v tem vprašanju ne more popustiti.

Snowden je poudarjal tudi dejstvo, da so nekatere države zaplenile tuja posestva in premoženja, kar Anglija ni storila, ter so s tem že prejele velik del vojne odškodnine.

Jako vpliven nastop je imel na konferenci nemški zunanji minister dr. Stresemann, ki je izjavil, da mora prinesiti domov sklep haaške konference, ker bi bila sicer vlada primorana odstopiti, kar bi utegnilo

imeti dalekosežne politične posledice. Končna ureditev reparacijskih vprašanj in izpraznitev Porenja, to sta za Nemčijo in Evropo važni zadevi.

Glede izpraznitve Porenja je angleška vlada že izdala odredbo, da se početkom septembra umaknejo angleške čete iz Porenja. Isto stori nekaj pozneje tudi Belgija. To pomeni veliko razbremenitev Nemčije, ki mora danes vzdrževati 68.000 mož vojske tujih držav.

V imenu vzhodnih državic sta z ozirom na težki položaj na konferenci izjavila grški zastopnik Venizelos in jugoslovanski zastopnik Marković francoskemu finančnemu ministru Cheronu, da vzhodne države sprejmejo Youngov načrt v celoti.

Diference v Youngovem načrtu, ki povzročajo spor v glavnem, so v tem, da je kapitalizacija dolgov računana po 5.5%, namesto po 6.5%. To višjo mero obresti zahteva zlasti Italija.

Upati je, da bo konferenca uspešna, vendar pade odločitev te dni.

Napete politične razmere v Avstriji.

V Avstriji se vodi sedaj polemika, kdo je kriv krvoprelitja v St. Lorenzu na Štajerskem, ki se je dogodilo v nedeljo, dne 18. t. m. ob socialnodemokratski slavnosti. Ni pa nobenega dvoma, da so nemški fašisti ta dan namenoma odpovedali svoj shod in priredili v okolišju kraja svoje orožne vaje. Hoteli so s tem prikriti svojo namero. Socialnodemokratska organizacija je napravila shod na trgu, ker so prvotno določeni prostor ogrožali fašisti. Toda tudi na trgu so nemški nacionalisti navallili na shod. In kakor sami priznavajo v svojem komuniqueju, se je bitka pričela šele potem, ko so fašisti napadli zborovalce. Vse dokazovanje, da so bili fašisti bolj tepeni kakor socialni demokrati, tega dejstva ne spravi s sveta.

V Avstriji se medsebojni napadi pogostoma ponavljajo, kar je dokaz, kako silno napete so politične razmere v Avstriji in kako odločno si stojita nasproti dva tabora: tabor fašistične diktature in tabor demokracije.

Z ozirom na dogodek v St. Lorenzu so imeli tudi dunajski socialno demokratični zaupniki zborovanje, na katerem so se izrekli proti krvavemu obračunavanju, za miroljubno politiko duha, vendar pa ne morejo dopuščati bolj in bolj grozeče napade na demokracijo republike.

Vladni komunique o dogodku poroča samo o stanju stvari in priznava, da oblast ni bila pripravljena na napad.

Avstrijski kancler dr. Streeruwitz je kmalu ob začetku svojega poslovanja rekel, da je treba napeitim razmeram pač pustiti več svobode, da se izžive in se potem samoobsebi vnesejo in poležejo. Tudi ob tem dogodku je izrekel podobno misel, češ, da bo povabil vse parlamentarne stranke na sejo ter jih pozval k sodelovanju v vladi. Kanclerjeva gesta je politično dobro zamišljena tudi zaradi tega, ker v parlamentu nima večine. Krščanski socialci so namreč ločeni v dva tabo-

ra. Mestni in delavski krščanski socialci so odločno proti nemškim fašistom, kmetiški krščanski socialci pa jih podpirajo. Istotako podpira fašiste nemška ljudska stranka.

Iz tega je razvidno, da je politični položaj v Avstriji v resnici zapleten ter da je dvomno, ali bi kancler dobil toliko opore v sedanjih vladi, da bi z energičnimi ukrepi ustavil revolucionarno gibanje fašizma proti demokraciji republike.

V Lienzu na Koroškem je dr. Steidle ponovno povedal v nedeljo na shodu, da mora fašizem odklanjati vsakršno strpnost napram socialnim demokratom.

Ustvarjeni sta torej dve ločeni fronti, ki si načelno in stvarno nasprotujeta. Nasprotstvo prehaja v sovražstvo in do končne borbe mora priti, ako ne bodo vladajoči krogi hoteli ali znali varovati ugleda svoje republikanske demokratične države s tem, da ji pribere avtoriteto. Tu gre za avstrijsko republiko, za nje miren razvoj in kdor hoče ovirati ta razvoj z reakcionarnim fašizmom, je gotovo največji sovražnik avstrijskega naroda.

Pomembno dejstvo pri vsem tem je, da so prvi povod tej politični napetosti razne socialne zahteve, ki jih je avstrijsko delavstvo zadnji dve leti zahtevalo od režima, kar dokazuje, da fašistično gibanje ni samo nacionalno-šovinistično in nepatriotično, ampak izrecno protidelavsko ter zato dobiva tudi materialno pomoč od interesentov.

Prepričani smo, da bo avstrijsko delavstvo, ki hoče mir, miren razvoj in v borbi duha napredek države, storilo prav vse, in da v Avstriji ne bo zmagala reakcija, ki jo hočejo fašisti pod protektoratom klerikalnih kmetiških zvez, klerikalcev in fašističnih nemških nacijonancev privedi do zmage. Delavstvo se te naloge prav dobro zaveda in je zato na dunajski konferenci tudi izjavilo, da bo pravice naroda branilo za vsako ceno.

Angleško svarilo Avstriji.

Neprestani krvavi dogodki v Avstriji so zbudili v inozemstvu ogorčenje in skrb, kaj se izcimi iz nerazumljivega stanja v Avstriji.

Angleški list »Manchester Guardian«, ki gotovo pozna mnenje angleške delavske vlade, piše ob priliki debate o krvavem dogodku v St. Lorenzen naslednje:

»Kaj se godi v Avstriji, briga v bistvu Čehoslovaško, Jugoslavijo in druge države. Stremljenja heimwehrovcev in dr. Seipla niso pravzaprav prav nič samo notranje avstrijske zadeve. Avstrija sploh ni država, ki bi lahko iz svoje moči ali s svojo vedno jako skromno trgovino živel, živi lahko le spričo svoje edinstveno visoke kulture. Življenski

živec te kulture pa ogrožajo heimwehrovci in njih voditelji s svojim reakcionarnim mišljenjem. Streeruwitz mora torej gledati na to, da ustvari kolacijsko vlado, ki bo ta nezdrava stremjenja preprečila.

Miroljuben in resen opomin so te besede, ki jih mora Avstrija upoštevati, če se hoče izogniti meščanski vojni in nje posledicam.

Heimwehri pa še dalje groze z nastopi. Prihodnji teden hočejo prirediti na Dunaju velike demonstracije, kakor so sporočili policiji. In da je napetost še večja, nevarnost še hujša, hujskajo komunisti delavce v stavko in podpirajo — fašistične Nemce. Naj bi pogledali v Italijo!

Kaj je s »Podpornim društvom železniških delavcev in uslužbencev« v Mariboru.

Pred mesecem dni smo obširno poročali o položaju in usodi »Podpornega društva železniških delavcev in uslužbencev v Mariboru«, katero je veliki župan tik pred občnim zborom dne 10. majnika t. l. razpustil. Dne 10. julija je odbor društva vložil zoper ta razpust obširno pritožbo na ministra notranjih del.

V tej pritožbi je odbor predvsem opozarjal na velikansko nevarnost, ki preti društvu, oziroma njegovim tisočerm članom, če se bo zadeva še dalje zavlačevala in ne pride do skorajšnje ureditve. Ker gre za usodo 13.000 članov železničarjev, ki so si z ogromnimi žrtvami in res s svojimi žulji tekem let prihranili v društvu več milijonsko premoženje, da si oskrbijo pomoč za starost in slučaj smrti, je vsak upal, da se bo zadeva res čimbolj pospešila ter čim hitreje rešila. Z milijoni revežev je vendar treba čim previdnejše oskrbe in to baš pri železničarjih, ki si dandanes pač ne morejo ničesar več prihraniti za hude čase.

Toda od vložitve pritožbe pri tukajšnjem velikem županu bosta potekla skoro dva meseca, a pritožba še ni niti šla iz Maribora v Beograd, ampak leži akt pri policijskem komisarijatu. Železničarji, ki nas neprestano vprašujejo o poteku zadeve in pritožbe, morajo torej pričakovati, da končne rešitve še ne bo tako kmalu, ker mora akt poprej sploh oditi iz Maribora v Beograd, kjer pa ga bodo seveda tudi temeljito preštudirali.

Kaj je s premoženjem »Društva vlakospremnikov«?

Kako komplicirano je vprašanje razpuščenega »Podpornega društva« in kake neugodne posledice bo lahko imel eventualni definitivni razpust, če ga bo ministrstvo notranjih del odobrilo, pa je razvidno še iz razmerja bivšega »Društva vlakospremnikov« napram »Podpornemu društvu«, s katerim se je ono združilo leta 1925.

»Društvo vlakospremnikov« se je po prevratu ločilo od centrale na Dunaju in se osamosvojilo v Mariboru. Vršilo je tri važne naloge v korist svojih članov, katerim je nudilo za mesečno članarino pravno varstvo, bolniško podporo in pa starostno podporo, oziroma pošmrtnino. Ker pa vseh treh obveznosti za dalje časa ne bi moglo vršiti, se je »Društvo vlakospremnikov« pogodilo s »Podpornim društvom« na ta način, da se združi s »Podpornim društvom«. Slednje je prevzelo vsa imovina likvidiranega »Društva vlakos-

spremnikov«, ki je znesla sama v gotovino Din 73.999.—, kar je bilo za leto 1925 ogromna vsota, in tudi inventar društva, pisalni stroj, pohištvo itd. »Podporno društvo« je prevzelo napram članom »Vlakospremnikov«, ki jih je prevzelo okrog 500, obvezo, da jim izplača ob vstopu v pokoj ali v slučaju smrti znesek Din 4000.—, vlakospremniki pa plačujejo »Podpornemu društvu« naprej članarino mesečnih Din 7.—. Prejšnja dobrota pravnega varstva in bolniške podpore pa je odpadla.

Od leta 1925 se je torej premoženje »Društva vlakospremnikov« popolnoma združilo s »Podpornim društvom« in tudi članarina teh 500 članov je tekla v blagajno »Podpornega društva«.

Če pa bi se »Podporno društvo« razpustilo, zgube tudi člani bivšega »Društva vlakospremnikov« vse gornje pravice in bi jim ostal le delež, ki odpade od likvidacije na vsakega izmed 13.000 članov in še to je vprašanje, v kakšni višini napram ostalim članom »Podpornega društva«. Ako se to zgodi, zadene 500 vlakospremnikov uprav nečuvvena in krivična katastrofa. 500 rodbin ubogih železničarjev, ki so si odtrgovali od ust mesečno članarino, da dobe na stara leta par tisočakov, bo čez noč ob to starostno oskrbo in nihče ne bo vedel, čemu? Kdo bo zagovarjal to nesrečo, kako bodo nosili odgovornost pred temi 500 reveži oni, ki so povzročili razpust z neresničnimi denunciacijami? Kajti novo društvo, ki se bo eventualno ustanovilo in bo vsaj na videz naslednik »Podpornega društva«, ne bo noben dedič razpuščenega društva, in ne bi imelo nobenih obvez napram že razpuščenemu »Društvu vlakospremnikov« in njegovim članom. Ti so leta 1925 slepo zaupali svoje premoženje »Podpornemu društvu«, a sedaj stojijo pred gornjimi dejstvi.

In še premoženje »Tovariške zveze«!

S »Podpornim društvom« se je nadalje že kmalu po prevratu združilo tudi humanitarno društvo železničarjev »Tovariška zveza« v Mariboru. Tudi to je prešlo brez vsake posebne pogodbe in zavarovanja z vsem svojim premoženjem in člani v »Podporno društvo železniških delavcev in uslužbencev«. Tudi člane tega društva čaka ista usoda v slučaju odobritve razpusta, kakor vlakospremnike.

Nadzorno oblast opozarjamo na vse to in pričakujemo čimprejše ureditve.

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

35 let „Nove Dobe“ v Plznu.

Minulo nedeljo so imeli v mestu Plznu, velikem industrijskem središču češkoslovaške republike, pomembno delavsko slavnost, katere se je udeležilo več tisoč delavstva. Tamošnji dnevnik »Nova Doba«, glasilo socialdemokratske stranke, je slavil 35 letnico obstoja. Ob tej priliki je izšla lepa slavnostna številka, skozi mesto pa je bil prirejen impozanten obhod z alegoričnimi slikami in številnimi godbami, kateremu je sledila nato velika ljudska slavnost.

»Nova Doba« je najmočnejši dnevnik v Plznu. Vodi ga šef redaktor Josip Jirout, ki se specijelno mnogo zanima tudi za jugoslovanske razmere in je že ponovno prepotoval naše kraje ter o tem mnogo pisal. »Nova Doba« zamenjava tudi našo »Delavsko Politiko« in »Volksstimme« ter je že ponovno prinesla vesti iz naših listov. Mnogo pišejo v »Novo Dobo« znani češki delavski vodi-

telji in poslanci, senator Gustav Haberman, poslanec Ludovik Pik, ki je obenem župan mesta Plzna, poslanec Vojta Beneš in drugi odlični socijalistični voditelji.

Mesto Plzen je od prevrata naprej v rokah socijalistične večine in znanu je njegova komunalna politika na vseh poljih, zlasti pa seve na socijalnem, higijenskem in kulturnem, velikanski napredek. Neštete ekspedicije, ki iz vseh koncev sveta obiskujejo Plzen radi njegove svetovno znane industrije, zlasti Škodovih zavodov, občudujejo velikanske naprave mestne občine, ki jih je izvedel Plzen po vojni.

Nemalo zaslugo na tem razvoju mesta Plzna ima tudi dnevnik »Nova Doba« ter se k njegovim gratulantom pridružujemo tudi mi z iskreno čestitko k lepemu razvoju in mu želimo istega tudi v bodoče.

Mala antanta kot velesila.

Mala antanta, ki so ji priključene Čehoslovaška, Jugoslavija in Rumunija, postaja nedvomno važen politični faktor v vzhodni Evropi. Mala antanta, kateri se približuje tudi Poljska, je v najboljših političnih odnošajih s Francijo ter tvori nekako predstražo proti Rusiji in Aziji. »Avala« (vladni dopisni urad) poroča iz Beograda, da je čehoslovaška vlada na svoji seji v torek odobrila vse zapisnike o podaljšanju trojne zavezniške pogodbe med Čehoslovaško, Jugoslavijo in Rumunijo, ki je bila sklenjena na zadnji konferenci Male antante v Beogradu.

Pogodbe obsejajo trgovske, politične in vojaške dogovore, ki so z ozirom na politični položaj v vzhodni Evropi kakor v Evropi sploh velikega pomena.

Mala antanta je s tem ustvarila novo gospodarsko in vojaško silo, ki lahko mnogo koristi miru in razvoju, še več pa škoduje, če bi se zlorabljala v nasprotno namene.

V Evropi je predvsem potreben mir in svoboden gospodarski in miselni razvoj. Če je antanta vpostavljena v ta namen, da očuva mir in red, da prepreči vsakršne vojne, da garantira svobodo razvoja in napredka, potem bo lahko mnogo koristila in pospeševala zблиžanje med evropskimi narodi, ki še vedno niso pozabili nacionalističnega šovinizma, nasprotno pa bi škodovala splošnosti, če bi hotela vršiti svoje ali tuje imperijalistične naloge. Menimo torej, da je bila Mala antanta sicer osnovana po francoskem vplivu, vendar pa z namenom, da čuva mir in svobosčine svojih narodov.

Zadružna razstava na ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. septembra 1929.

Na letošnjem jesenskem velesejmu, ki se vrši pod geslom »Ljubljana v jeseni«, bodo priredile vse tri v Sloveniji poslušajoče zadružne zveze veliko zadružno razstavo, ki naj pokaže lep napredek našega združništva.

Zlasti naše delavske zadruge, organizirane v Zvezi gospodarskih združenj za Jugoslavijo (Ljubljana, Miklošičeva cesta 13), bodo izkoristile to priliko ter bodo tudi širšemu občinstvu pokazale svoj soliden sestav in res razveseljiv napredek.

Izmed konzumnih združenj bo zlasti Konzumno društvo za Slovenijo (Ljubljana VII, Žibertova ulica) se potrudilo s fotografijami svojih številnih objektov in grafičnim tabelami dokazati, da v resnici zasluga naziv največje konzumne organizacije v Jugoslaviji.

Marsikateri delavcev in še bolj kak meščan se bo pa čudil prelepim izdelkom naših produktivnih združenj, ki so že sedaj na velesejnih uživali največji ugled. Na tej razstavi, ki bo pa zadružništvo enotno organizirano, bo pa prišlo to tembolj do veljave.

Naša Zveza gospodarskih organizacij je poskrbela za člane naših delavskih združenj in organizacij pri vstopnini velikopust.

Permanentna vstopnica za velesejm, ki daje pravico do polovične železniške vožnje in velja sicer Din 30.—, bodo dobili člani naših organizacij za Din 15.—. Naroče naj jih pri Zvezi, ali pri »Kodesu« v Ljubljani ali pri podružnicah.

Poskrbljeji je tudi, da bodo člani naših organizacij, če bodo skupno posetili sejm in Zadružno razstavo, dobili tudi pri enkratnih vstopnicah znanen popust.

Opozorjamo na to ugodnost zlasti podružnice strokovnih in kulturnih organizacij v Ljubljani in okolici, naj prirede za svoje člane skupen obisk razstave. Sporoče naj številu obiskovalcev tajništvo »Kodesa«, ki jim bo poskrbelo cenejše vstopnice.

Higijenski muzej. Ta ustanova je zamišljena kot šola z nazornim poukom o

higijenskem življenju in o nevarnostih, ki ogrožajo človeško zdravje. Ona daje potrebno znanje za povzdigo zdravstvene kulture v njenih najvažnejših panogah. Nauk o higijeni se opira v glavnem na sledeča tri znanja:

1. Poznanje stroja in delovanje človeškega telesa. Kako občudujemo moderno tehniko, naprave, katerih delovanja nam je večkrat pravo čudo. Zanimamo se zlasti za vsak nov pojav strojne in elektrotehnične vede, kemije itd. Kako površno in neznanost pa je ljudsko znanje o najbolji umno sestavljenem »živem stroju« — človeškem telesu. Kako lahko se v telesu kaj pokvari, če ga človek sam ne pozna dovolj, če ga prekomerno izrablja, premalo neguje ali celo zanemara. Važno je tudi dejstvo, da pokvarjenih delov ni mogoče zamenjati, k večjemu se jih more popraviti.

2. Drugo, kar se zdi zdravemu človeku velikokrat kot balast, je pravilno življenje. Kako nerazumno dela danes marsikdo s svojim telesom. Kako razmetava mlad in zdrav s silami, katerih v jeseni življenja tudi s pravilnim življenjem ne more več uveljaviti. In kako malo se zanima za dobrine pravilnega in zle posledice nepravilnega življenja.

3. Enako važnost kot poznanje telesa in pravilno življenje je poznanje naše okolice, miljeja, v katerem delamo in živimo. Ne sme nam biti vseeno, kakšno je naše stanovanje in njega okolica. Vedeti moramo, da prenaša mrčez nalezljive bolezni, da se nahaja v prahu milijarde bolezenskih kail.

To troje znanje nudi higijenski muzej na jesenski razstavi velesejma od 31. avgusta do 9. septembra.

Mlekarska industrija na kmetijskem oddelku jesenske razstave v »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra 1929.

Tudi ta panoga nastopi letos s svojimi izdelki, sirom, maslom in drugimi mlečnimi izdelki. To je njen četrti nastop za širšo javnost po petdesetih letih, odkar jo je v Bohinju in s tem v Sloveniji vpeljal Švicar Hitz.

Dnevne novice.

Izseljeniška konvencija med Jugoslavijo in Francijo. V ponedeljek so pričela pogajanja v Beogradu med zastopniki Jugoslavije in Francije za sklenitev izseljeniške konvencije, ki naj bi urejevala pravice izseljencev. Iz naše države se izseljujejo v Francijo zlasti poljski delavci in deloma rudarji. Mi smo že povdarili stvari, na katere bi bilo paziti pri sklepanju konvencije.

Rudarska nesreča. V torek ponoči je nastala v rudniku Trvdica v Srbiji eksplozija plina, pri kateri je ponesrečilo deset delavcev.

Jugoslovanski delegati za sejo sveta Društva narodov, ki prične zborovati v Ženevi dne 2. septembra t. l., so zunanji minister dr. Marinkovič kat načelnik. Med člani delegacije je tudi član vrhovnega zakonodajnega sveta dr. Andrej Gosar.

Železniške nabave materiala so doslej smele izvrševati železniške direkcije. Odslej bo nabavljalo vse potrebščine le generalno ravnateljstvo v Beogradu.

Zadružništvo v produkciji. Naše zadružništvo se sledeč zgleodom za-

družništva drugih narodov uveljavlja tudi v produkciji. Več podjetij je popolnoma v rokah zadružnega kapitala, ki si hoče zagurati svoj vpliv v gospodarstvu tudi na ta način. Nekatera teh podjetij so na zadružni razstavi razstavila svoje izdelke, ki pričajo, da zadružna podjetnost ne zaostaja za privatno. Zadružna razstava se vrši v okviru velesejmske prireditve »Ljubljana v jeseni« od 31. avgusta do 9. septembra.

Trboveljska premogokopna družba je napravila lani zopet lep dobiček. Njena glavica znaša 200 milijonov, razdelila je med delničarje 35 milijonov dobička. To je izkazani dobiček. Le malo več so morda prejeli rudarji na mezdah, ki so celo leto kopali zlato črno rudo. Velikanski dobički in majhne mezde delavcev, to je kričeča socijalna krivica. Potreben bi bil zakon, ki bi ustanovil za delavce eksistenčni minimum, za podjetnike pa maksimum dobička — In Trboveljska premogokopna družba vzdihuje, kadar ponuja svoje blago državi ali drugim konzumentom, kako ji gre slabo — da ne more.

Kai je novega po svetu?

Nadaljevanje haaške konference. — Uvod v rusko - kitajsko vojno. — Premirje v Avstriji. — Nadaljnji polet »Grofa Zeppelina« okoli sveta itd.

Reparacijska konference za porazdelitev vojnega plena v obliki nemških odškodnin je prišla na mrtvo točko in sedaj ne ve, ali bi naj nehala brez uspeha ali pa bi naj nadaljevala. Gospodje diplomati starega kapitalističnega kova ne znajo plesati po delavski godbi, ki jo jim je zaigral sodrug Snowden. Glasom najnovejših poročil pa si vendar ne upajo konference zapustiti, ker bi si sicer nakopali ogromno odgovornost, razen tega bi to zgedalo, da je delavska stranka ugnala vse v kozji rog. Zato se diplomati sramežljivo obotavljajo in nobeden nima poguma konference zapustiti. Zato gospoda skuša rešiti, kar se rešiti da, da bi vsaj zmanjšala angleški uspeh, če ga že ne more popolnoma preprečiti.

Na rusko-kitajski fronti so se že pričeli manjši boji in poročila vedo že povedati o »uspehu« — 200 mrtvih! Seveda, glavna armada je še na pohodu. Ruse so baje izzvali ruski emigranti, protiboljševiki, katerih se baje nahaja v Mandžuriji nekaj desetstisočev. Vojna se bo težko preprečila in kam bo lahko pripeljala, to se ne more danes reči.

Na »avstrijski fronti« je sicer premirje, vendar pa se ne more reči, za koliko časa. Vlada se »posvetuje«, a »Heimwehrovci« so izdali parolo da bodo do nedelje mirovali. Kaj se to pravi? V nedeljo nameravajo na Dunaju demonstrirati radi ene njihove žrtve, ki je padla pri Erlaau. Neki Seidl je namreč zabodel enega »Heimwehrovca, Seidla imajo že pod ključem in je uboj tudi priznal. Seveda so heimwehrovski generali raztrabili v svet, da je morilec »Schutzbundler«, kar pa ni res. Seidl je 26-letni alkoholik ter razgrajač, ki je sicer ponovno prosil za sprejem v »Schutzbund«, vendar pa je bil z ozirom na njegovo slabo obnašanje vedno energično odklonjen.

V sredo se je vršil v Brucku na Muri pogreb pri nedeljskih bojih v St. Lorenzenu padlega »Schutzbundlerja Hauerja. Pogreb se je vršil mirno ter dostojno. Na Glavnem trgu so govorili trije deželni poslanci-socijalisti, in sicer s. Regner, ki je bil sam ranjen, ter sodruga Oberzaucher in Wallisch.

Religijozni socijalisti proti politiki cerkve v prilog »Heimwehra«. Takozvani religijozni socijalisti v Avstriji so naslovili spomenico na dunajskega kardinala Piffila in nekatero druge škofo, v kateri rotijo duhovne nadpastirje, da naj ne nadaljujejo z dosedanjo politiko, ki je šla v tem pravcu, da je cerkev šla na celi črti fašistom na roko, da se je katoliško vero v zadnjem času zelo pogosto zlorabljalo s takozvanim blagoslavljanjem »heimwehrovskih« zastavic in pa da so se brale sloves-

ne maše ob »heimwehrovskih« paradah, pri katerih so generali: Steidle, Pfrimer in drugi, imeli skrajno hujskajoče govore proti socijalizmu. Še posebej pa se je izpostavljal duhovni oče, prelat Seipl, za »Heimwehr«. Religijozni socijalisti svarijo duhovščino, ker tako nastopanje ni v interesu vere niti države. — Seveda bo tak apel malo zalegel pri politično izprijeni duhovščini, ki religijoznih socijalistov ne priznava, češ, da so proti kapitalu.

Seiplovci se boje mednar. kontrole. Najavljeni so zastopniki delavskih strank iz Nemčije, Francije ter Anglije, ki baje nameravajo gibanje avstrijskih fašistov od blizu opazovati. To pa »Reichspost« silno »giffa«.

Nemški zrakoplov »Grof Zeppelin«, ki je na svojem poletu okoli sveta, po 100 urni vožnji prispel v ponedeljek v Tokio na Japonskem, je hotel v četrtek startati za nadaljnji polet preko Tihega oceana v Los Angeles, in ni mogel oditi, ker se je zračna ladja vsled nerodnega manevriranja nekoliko poškodovala. Japonci so namreč zračno ladjo nerodno vlekli iz lope. Sicer so Japonci kar pijani samega navdušenja, ko imajo »Zeppelina« v svoji sredi.

Avstrijski krščanski socijalci žele notranjega spopada? Avstrijske politične razmere se bližajo nekaki rešitvi. Socijalni demokrati so močna stranka, nasprotnik krščanski socijalci s svojim Heimwehrom so pa tudi močno gibanje, ki uživa podporo krščansko-socijalne stranke in nje kapitalistov. Vsekakor je to nevarna igra, ne toliko zaradi tega, kdo bo zmagal, ker o tem ni dvoma, ali zaradi nepotrebnega prelivanja krvi in zaradi vpliva države v inozemstvu ter posledic, ki bi jih imelo avstrijsko prebivalstvo. Dokaj značilno je pa mnenje angleškega lista »Daily News«, ki sumi, da je prelat Seipel tisti, ki je dal blagoslov Heimwehrom, meneč, da se mu posreči, še leto izvesti v Avstriji z njimi puč in zavzeti državo. Vlada je sicer sedaj odredila najstrožje odredbe proti nadaljevanju pučistovskih eksperimentov, toda dr. Streeruwitz kot kancler, čeprav je nekakšen somišljenik klerikalizem, se mora zavedati, da je klerikalizem še vedno dokazal v boju proti napredku — nevarno zavratnost.

Buharin odslovljen iz kominterne. Znani teoretik Buharin je znan kot desničarski opozicionalec v komunistični stranki. Centralni komite komunistične stranke mu očita, da je zagovarjal liberalnejše stališče napram kapitalizmu, kar se pa ne strija s stremiljenjem kominterne, ki hoče imeti svetovno revolucijo. S tem je odžagan eden najboljših in najprevidnejših teoretikov ruskega političnega gibanja.

Splošna delavska zveza, podr. Maribor

sklicuje za **nedeljo, dne 25. avgusta 1929** ob pol 10. uri dopoldne, v veliki pivovarni „Union“

Javno strokovno zborovanje

Na dnevnem redu je: **socijalna zakonodaja in starostno zavarovanje**

Delavke, nameščenci, delavci, udeležite se zborovanja polnoštevilo.

Macdonald je poročal o razorožitvenih pogajanjih. Macdonaldova posvetovanja z ameriškim poslalom Dawesom se nahajajo v prvi stopnji. Najprej bo šlo zato, da se doseže med Zedinjenimi državami in Anglijo pariteta v oboroževanju. Jasno pa je, da bi bil tak dogovor smiseljen, če se ne bi pritegnilo v dogovor vse države. Početkom meseca oktobra utegne Macdonald obiskati Zedinjene države v Ameriki. Macdonaldova konferenca s predsednikom Hooverjem bi imela v prvi vrsti ožji namen, nedvomno pa bi se pri njej rešilo tudi vprašanje sklicanja posebne razorožitvene konference vseh držav.

Angleški finančni minister Snowden je izjavil v Haagu nekemu ameriškemu dopisniku, da antante ni več, da je izgubila svojo eksistenčno pravico že z verzajskim mirom, da je skupno delovanje v poruhski zasedbi pripisovati le slučaju, ker so si interesi Francije in Anglije popolnoma nasprotni, kar se je zlasti pokazalo sedaj pri konferenci o Youngovem reparacijskem načrtu v Haagu. Anglija na razdelitev reparacij, kakor so si jih določile Francija, Belgija, Italija in Japonska, ne more pristati, ker se s tem navedene države preveč favorizirajo, medtem ko so male države, kakor Jugoslavija in druge, prikrajšane. Zlasti Italija si je znala s pritiskom v Parizu izbojevati nesorazmerno višje anuitete kakor ji pripadajo, na škodo drugih. Delavska vlada pa stoji na stališču, da naj se reparacije, če se že zahtevajo, razdele pravično, ali pa se naj vojni dolgov med posameznimi državami sploh črtajo, kar bi bilo še najbolj pametno.

Angleške strokovne organizacije proti komunistični agitaciji. Bodoči teden prične zborovati letošnji kongres angleških strokovnih organizacij v Belfastu. Kongresu se predloži poročilo, v katerem se ugotavlja, da še vedno prihaja iz Rusije denar na Angleško v podporo časopisja. Dalje dokazuje poročilo, da ima komunistična propaganda namen strokovne organizacije razcepiti in potem osvojiti ter uvesti v njih svojo komunistično avtokracijo. Poročilo pravi dalje, da je škodljiva agitacija v organizacijah sicer popustila, vendar je treba opozoriti in poziti na enotnost strokovnih organizacij. Po inozemskem viru je dobil na primer njih list »Sunday Worker« že 15.000 funtov šterlingov podpore. — Delavska zavest in solidarnost angleškega strokovno organiziranega delavstva bo tudi sedaj kakor vedno znala čuvati enotnost svojih organizacij.

Obletnico weimarske ustave so 11. avgusta po vsej Nemčiji na svečan način praznovali. Velike svečanosti so bile zlasti v Berlinu, kjer je 150.000 članov republikanske obrambne organizacije Reichsbanner napravilo bhod, ki se ga je udeležila tudi večja delegacija socijalističnega Schutzbunda iz Dunaja.

V New-Yorku bo zgradila francoska država 65 nadstropno palačo v sredini mesta. Ta palača naj bi bila dom vseh francoskih interesov v Zedinjenih državah tako v trgovskem industrijskem in političnem, kakor v umetniškem in književnem oziru.

Velika železniška nesreča. V bližini Lodza na Poljskem sta v polnem diru zavozila drug v drugega dva tovorna vlaka. V enem vlaku so se nahajali vojak, 9 oseb je mrtvih, 23 vojakov pa težko ranjenih. 23 vagonov je popolnoma razbitih. Vzrok je bila baje napačna zamenjava tirov.

Velika povodenj v Indiji. V deželi Sind v britski Indiji je nastopila katastrofalna povodenj. Narasla reka Indus je pretrgala nasipe in zalila 60 vasi. V mesto Karahi je pribežalo 12 tisoč beguncev, katerim je voda vse uničila. Več sto ljudi je utonilo.

Del sovjetske mornarice je obiskal te dni nemška pristanišča, kjer so priredili Rusom oficijelni sprejem.

Ruski otroci se vračajo v domovino. Leta 1921., ko je vladala v ruskem Povolžju strašna lakota, je čehoslovaška pomožna akcija sprejela en poln vlak ruskih otrok iz krajev. Drizadetih od lakote, v svojo oskrbo

na Češko. Ti otroci so ostali na Češkem do letos. Te dni se vrača zadnji transport, 48 fantov in deklic zopet v domovino, v spremstvu zastopnika češkega mladinskega skrbstva. Nahajali so se pri raznih čeških družinah, v zavodih in tudi kot vajenci pri obrtnikih.

Ruska letalska ekspedicija v polarne kraje. Sovjetska vlada je anektirala Franc Jožefovo deželo, otočje bivše Avstrije v Severnem ledenem morju in je poslala tja gor z znanim ledolomcem »Krasinom« ekspedicijo, ki naj prouči možnost rudarskega izkoriščanja teh krajev. Sedaj je znani pilot Čuhnovski, ki se je tako junaško udeleževal lanske reševalne akcije za Nobilevo ekspedicijo, poletel s svojim tromotorskim Junkerjevim letalom iz Sebastopola v Arhangelsk, odkoder se namerava združiti z ekspedicijo na »Krasinu«.

V Leningradu so bili dne 13. avgusta ustreljeni štiri oficirji rdeče armade, bivši finski državljani, radi špijonaže.

V Afganistanu, kjer je nekdanje kraljeval znani Amanullah, imajo iznova meščansko vojno. Borbo so pričeli pristaši izgnanega kralja ter je verjetno, da v boju zmagajo, ker so čete sedanjega vladarja slabo opremljene. Nemiri v Afganistanu trajajo že nad leto dni.

Cela Japonska nori od navdušenja nad srečnim pristankom »Grofa Zeppelina« v Tokiu. Cesar je poklonil dr. Eckernerju in njegovemu moštvu bogate darove. Pred dvesto leti je bil pa vsak tujec zapisan smrti, ki bi se upal stopiti na sveta japonska tla.

Španski socijalisti, španska delavska strokovna zveza in več bivših španskih ministrov so izročili diktatorju Primo de Rivera manifest, da ne bodo sodelovali na njegovih konstituenti, ki naj bi meseca oktobra izdelala novo ustavo. To je španskemu diktatorju učinkovit tuš.

Eskplozije v Rumuniji. Povodom petrolejskega požara v Morenju je nastala v nekem šahtu eksplozija, ki je zahtevala več delavskih žrtev. Petroleja ni mogoče pogasiti in bo trajal požar še par mesecev. V Valahiji je zletela v zrak neka stara trdnjava in pokopala vso posadko pod seboj.

V Pragi je 13. avgusta zboroval kongres vzhodnih krščanskih cerkva, ki se je bavil s vprašanjem združitve z Rimom.

Kitajski finančni minister Sung je odstopil, ker so zahtevali od njega previsoka sredstva za vojsko. Seveda pa poročajo, da je svojo demisijo umaknil, ker mu je vlada obljubila, da bo proračun za vojaštvo znižala. Kako se to vjema z započeto vojno akcijo proti Rusom v Mandžuriji? Ali je pa to samo skrivnica?

Maribor.

Nočno delo v tovarni Doctor in drug v Mariboru.

Par korakov od tovarne Doctor in drug se nahaja bivši »Križev dvor«, v katerem je še danes veliko število najemnikov, kljub temu, da je en del hiše preurejen za obratne prostore. Stanovalci hiše št. 45 na Ruški cesti, ki meji na obrat gor-nje tvrde, so v pogledu nočnega miru pravi reveži. V tovarni se namreč vrši deloma tudi nočni obrat, ki povzroča velik ropot, posebno iz kovačnice, kjer se tudi ponoči kuje in dela kot pri belem dnevu. Da je pa ropot še večji, so ponoči odprta vrata; naenkrat te zbudijo krepki udarci kladiva ob »naklo« in tako se ponavlja dan za dnem. Ob tem ropotu ni misliti na spanje in počitek. Tamošnjim stanovalcem, ki so po večini delavci in železničarji, preostaja le par ur, da se spočijejo od truda polnega dela po dnevi. Zatorej nujno prosijo pristojno oblast, da ukrene vse potrebno, da se ti nedostatki enkrat za vselej odpravijo.

Društvo za maše in pridige. Že pred davnimi leti so se takozvani napredni kulturnosrdito borili, da so od raznih javnih prireditelj, zlasti sokolskih in potem glavnih skupščin Ciril-Methodove šolske dru-

žbe odpravili slavnostne introdukcije z mašami. Bil je to značilen, načelen kulturni boj, ki so ga druge države, posebno pa češka, že mnogo prej prebolele. Zadnji čas pa so začeli ravno ti, takozvani napredno kulturno orijentirani inteligenti naravnost sistematično sami uvajati slovesne maše za uvod svojim slovesnostim. Prednjači mariborsko Planinsko društvo, katero smo smatrali doslej res za izključno planinsko društvo, ki bi naj gojilo pri vseh prebivalcih brez razlike kulturnega prepričanja ljubezen do narave. Toda zadnji čas se ljudje, ki hočejo v naravi uživati res le božanstveni mir in lepoto prirode, čar planin, enostavno ne morejo več podati na Klopni vrh ali druge planinske točke, ki so brez kapel, ker pride enostavno tазvani Aljavež klub in postavi altar, pa se seveda mora vsak, ki je tam, udeleževati maše. Kako pridejo nasprotno orijentirani planinci do tega prisilnega udeleževanja cerkvenih obredov, nam je povsem neumljivo. Mi nimamo nič proti temu, če se vršijo n. pr. v cerkvi pri Sv. Aruhu vsak dan od jutra do večera maše, ker je tam na prosto dano vsakemu, da se jih udeleži ali ne. Odločno pa moramo protestirati, da bi se ob oficijelnih slovesnostih na planinah ljudje indirektno silili k udeležbi cerkvenih obredov, kakor se to nikjer na svetu ne godi. Pa to še ni dovolj. Pri zadnji otvoritvi planinske kočice na Pesku so združili z mašo še pridigo, ki jo je, hočeš nočeš moral vsakdo poslušati. To že ni več propaganda planin, ampak cerkvenih obredov. Če že ne drugoga bi morali pri planinskem društvu upoštevati, da imamo krog Pohorja vendar tudi celo vrsto pripadnikov drugih ver, ki so dobri planinci, pravoslavni, evangeličani in brezkonfesionalci. Kako pridejo ti do tega in nešteti inteligenti, ki še v Mariboru nočejo poslušati pridig, čeprav so katoličani, da bi jih morali poslušati ravno pri oficijelnih slovesnostih Planinskega društva na planinah? Dvomimo tudi, da bi tisti, ki propagirajo maše in pridige, bogve kako gmotno podpirali Planinsko društvo. Prepričani smo celo, da nasprotno, še Planinsko društvo daje denarne podpore duhovniškemu Aljaveževemu klubu. Če se bo to nadaljevalo, bodo pač kulturno drugače orijentirani občani prisiljeni, da si ustanove takšno planinsko društvo, ki bo gojilo ljubezen do planin brez cerkvenih obredov in prav nič ne dvomimo, da bo odziv iz vseh krogov velikanski.

Kopalniško perilo pred sodiščem. Minulo soboto se je skoro vso oseboje mestnega kopalnišča za nekaj časa preselilo na okrajno sodišče, kjer so prali zakulisno perilo mestnega kopalnišča. Nam je bila zadeva že znana, ker je že pred več meseci takratni še občinski svetnik Adolf Jelen opozoril samega župana, da v mestnem kopalnišču pri izdajanju vstopnic ni vse v redu. Končno je prišla zadeva pred sodišče, ker sta se dve uslužbenici tožile, češ da je tožena obtožiteljici očitala, da ni oddajala upravi od gostov sprejete vstopnine. Obtožena uslužbenka pa je nastopila za to svojo obdolžitev dokaz resnice, a medtem sta bili obedve uslužbenki odpuščeni. Vršili sta se že dve razpravi ter je neglede na končni izid že doslej ugotovljeno toliko, da občina v tem kopalnišču glede vstopnic ni imela potrebnega reda in zadostne kontrole. Gre za sledeče: Blagajna je odprta popoldne le do 17. ure. Kopalci pa so prihajali še do 18. ure in so jih sprejemale uslužbenke, ki so oskrbovale kabine v pritličju in v I. nadstropju, kot tudi pri parni kopeli. Vstopnino so pobirale uslužbenke same, ne da bi zato dajale gostom kak listek ali potrdilo. Naslednji dan so oddajale prejeti denar blagajniku, ki pa seve na ta način ni imel nobene kontrole, če so uslužbenke res oddale ves prejeti denar. Vsled tega so tudi nastali očitki in spori med omenjenima uslužbenkama. Zaslišana je bila cela vrsta uslužbencev, ki so izpovedali še tudi druge zanimive, celo pikantne stvari, katerih radi ugleda mest-

nega kopalnišča nočemo objaviti. Upamo pa, da je zadeva občini itak znana in da bo tam končno napravila red in upeljala pravo nadzorstvo in sploh strokovno gospodarstvo v kopalnišču.

Lepo uspele prireditve. Pretekli teden je imelo naše delavstvo dve lepi prireditvi, na praznik in v nedeljo, ki pa sta kljub temu obe prav dobro uspele. V četrtek so imeli vsakoletno veselico železničarji podružnice Ujedinjenega Saveza v Radvanju pri Pšundru, kjer se je predstavil občinstvu prejšnjo nedeljo »Frohsinn«. Zadnjo nedeljo pa je imela svojo prireditve mariborska »Svoboda« nad Tremi rabniki, kjer je poleg železničarske godbe nastopil tudi pevski odsek in telovadci. Oboji so želi za svoja izvajanja pohvale številnega občinstva. Vse te delavske prireditve so potekle popolnoma dostojno, brez vsakih incidentov, kar pač najbolje dokazuje, kako trezno je naše delavstvo, ki pa si tudi ne pusti odreči, da se po trdem delu ob nedeljah sestane z znanci in prijatelji in malo oddahne pod senčnatimi drevesi ob pesmi in godbi. Pohvalno moramo omeniti tudi železničarsko godbo, ki se pod vodstvom odbornikov-delavcev in kapelnika g. Schönherrija vedno lepše razvija in je zavzela v Mariboru že vodilno mesto. Vsled velikega povpraševanja je postala godba že premajhna, čeprav navadno igra že v dveh oddelkih in jo bo treba v kratkem povečati. Tudi to je uspeh treznega in smotrnega dela.

Mariborski peki baje nameravajo povišati krušne cene! V sredo, dne 21. t. m., so sklicali mariborski peki sestanek, na katerem je bilo govora o regulaciji krušnih cen. Ali so se tozadevno napravili kakšni sklepi, ali ne, to nam sicer ni znano, vsekakor pa moramo že danes vsak poskus, da bi se cene kruha povišale ali da bi se znižala teža kruha, energično zavrniti, ker zato ni nobenega povoda, posebno ne v času bogate žetve kot je bila letos. Gospoda obrtnega referenta pa si dovoljujemo opozoriti, da se revnejši sloji v mnogih slučajih hranijo s kruhom in ga prosimo, da nastopi strogo po zakonu proti vsaki špekulaciji krušnih cen. Zelo priporočilno bi bilo tudi, da se k sestankom, kjer bi obravnavali cene kruha, pritegnejo zastopniki pomočnikov.

Delavci v knjižnici! Topli poletni dnevi so minuli in bližajo se zopet dolgi večeri. Ni lepšega užitka kakor če vzamete v takšnem večeru v roke lepo knjigo in se na ta način najceneje zabavate in obenem tudi izobrazite. Zavedajte se, da se mora le izobražen delavec boriti v takšnih težkih časih za svojo boljšo bodočnost in vam priporočamo, da čim pogosteje obiskujete svojo knjižnico v ekspozituri Delavske zbornice, poslojpe Popojninskega zavoda na Kralja Petra trgu, oziroma dr. Verstovškova ulica, ki je vsakomur dostopna in ima krasno izbiro vseh novosti. Ravnotako je javna tudi Ljudska knjižnica v Narodnem domu, ki je posebno bogata v izbiri slovenske in srbo-hrvatske književnosti.

DETOLJUB.

Detoljub Maribor: Sobota, 24. avgusta: Igralna ura na travniku v koloniji za državno železnico ob 17. uri.

Nedelja, 25. avgusta: Celodnevna partija k hiši na Pohorju. Odhod ob 6. uri od ogle Frankopanske ceste in Stritarjeve ulice. Seboj vzeti razen jedil tudi 9 kom. sladkorja.

Sreda, 28. avgusta: Seja ob 19. uri.

Sobota, 31. avgusta: Igralna ura na travniku v koloniji za državno železnico ob 17. uri.

Advokat

dr. Ivan Šestan

je otvoril svojo advokatsko pisarno v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 35

Pri Borzi dela v Mariboru dobijo delo: 100 viničarjev, 8 majarjev, 3 kleparji, 4 železostrugarji, 1 brivec za Cirkvenico, 4 sodarji, 2 kolarja, 2 dobra ključavničarja (strojna), 1 stavbeni ključavničar za Hercegovino, 1 podkovski kovač, 1 kovač za izdelavo gozdnega orodja (sekire), 1 kamnosek, 2 slaščičarja, 1 soboslikar. Reflektanti naj se javijo pri Borzi dela.

Kultura.

Dramatski tečaj »Svobode«. Centrala »Svobode« je priredila za svoje dramske odseke poseben tečaj za izobrazbo režiserjev, ki se je vršil od 4. do 10. avgusta v Ljubljani. Žal, da je bilo premalo časa in premalo sredstev na razpolago, da bi se moglo v tem tečaju tudi zadostno praktično vežbati in se je moral omejiti bolj na teorijo. Vendar se je v tem kratkem času obdelalo in podalo dosti snovi, ki bo, upamo, pri udeleženi dramskih odsekih obrodila dobre sadove. Predavali so: Bratko Kreft o zgodovini naše književnosti in razvoju slovenske dramatike ter o načinu, kako čim bolj učinkovito podajati pisateljeve misli v govorni besedi, Ciril Debevc, režiser ljubljanske drame, je seznanil udeležence o mladi režiserski umetnosti, ki nastopa v modernem teatru kot samostojen predmet, ter jim je orisal njeno zgodovino od Lessinga preko Stanislavskega in Reinhardta do Piseatorja, kakor tudi vse njene faze in praktike in dekorativne pripomočke, ki se jih poslužuje. Emil Navinšek, naš gledališki umetnik v maskiranju, je udeležence praktično uvajal v maskiranje in kostimiranje in ustvarjanje raznih karakternih odskih figur. Vsi predavatelji so se potrudili, da kratki čas kar najbolj racionalno izkoristijo. Tečaja so se udeležili dramski odseki »Svobode« in Jesenje, Javornika, Gorji, Ljubljane, Zaloga, Zagorja ob Savi, Mežice, Celja, Maribora in Ptujja. Skoda, da se še odseki ostalih podružnic niso poslužili te lepe prilike.

Ivan Cankar v nemščini. Založništvo Niethammer na Dunaju izda v kratkem Cankarjeve novele v nemškem prevodu pod naslovom »Knecht Jernej«.

Georg Grosz, znani proletarski risar in grafik, je izdal v Berlinu zopet dve zbirki svojih risb: »Obraz gospodujočih« in »Moj panoptikum«. Kakor znano, je bil Grosz lansko leto obsojen radi bogokletstva, ko je izdal mapo skic za inscenacijo »Dobrega vojaka Svejka«, med katerimi se je nahajala tudi slika Kristusa s plinsko masko na obrazu. Bil pa je potem oproščen.

Novi čovek. Izšel je najnovejši broj revije »Novi Čovek« od 10. avgusta na 40 straneh velike osminke in z vrlo bogato vsebino. Zanimivi so članki »Vzroki duševnega propadanja Evrope in vizija bodočnosti« od M. Vidoviča, »Živi primer velike energije, ljubavi in volje« od Petra D. Đurića, »Učitelji koji putuju« od Ilije Bosanca, »Tipovi čitatelja« od Stjepana Kranj-

čevića in več drugih zanimivih razprav o umetnosti, šolski reformi itd. V feljtonu so zastopani mlajši in starejši književniki. Lepe so pesmi Alijagića, Sibe Miličića, Blagoja Bosiljčića, Ujdurovića, Muradbegovića in Storell-a. Tudi ta številka »Novog Čoveka« je okrašena z ilustracijami. — Uredništvo in uprava se nahaja v Sarajevu, Kralja Aleksandra ul. 113.

Celje.

Kaj je s cesto proti sv. Jožefu? Že pred par leti se je govorilo o tej cesti — od poslopja g. Suhata, proti sv. Jožefu —, da se bo popravila; potekla pa so skoraj tri leta in cesta je še vedno takšna kot je bila, oziroma dan za dnem slabejša. Okoliška občina je baje obljubila, da je voljna prispevati polovico teh stroškov in tudi, kolikor mi je znano, celjska mestna občina je obljubila, da bo prispevala k temu popravilu. Seveda je obljubiti in dati preveč. Pred volitvami v občinski svet so

gospodje od-bivše Slovenske ljudske stranke obetali na vse pretege, kako bodo šli na roke občinstvu, a sedaj, ko so izvoljeni, se pa ne zanimajo za takšne stvari, ki so nujno potrebne, kakor na primer ta zgoraj navedena cesta. To dela slab vtis, gospodje, in sramota je za okoliško in mestno občino. Toliko lepih hišič stoji na tem hribčku in ako gre človek skozi, bi si lahko noge polomil po teh jarkih, posebno pa v jeseni, ko je navadno rado deževno vreme, bo pa blata do vrha glave. Kaj pomaga lepa skleda in razbito dno? Zato opozarjam gospode na okoliški in mestni občini, da si to cesto ogledajo in ne samo ogledajo, ampak tudi dajo popraviti. Tujci, ki hodijo na hri bsv. Jožefa, se vprašujejo, kake gošpodarje imamo na občini, da pustijo cesto tako v nemar. Torej, gospodje, zganite se vendar enkrat.

Opazovalec.

Delavsko gibanje na Angleškem.

(Kratek zgodovinski pregled.)

Priredil F. A.

(Nadaljevanje.)

Meščanstvo je obljubilo mnogo predpravil in delavci so se zedinili v boju z meščanstvom proti privilegirancem angl. plemstva in lordstva le tedaj, ako so uvideli, da bo delavski razred od take zveze imel kaj haska.

Meščanstvo je s pomočjo delavstva doseglo to, kar je hotelo, že leta 1867. To leto je znamenito leto v zgodovini angleškega parlamentarizma in demokracije. Del delavskega razreda, boljše kvalificirani in učeni delavci v mestih so že dobili pravo glaslo.

Ta mala zmaga je dala naraščajočemu delavskemu gibanju nov puls. Razmere v parlamentu in gospodarstvu so uredile novo formacijo družbe in toriji in whigsi so radi vedno bolj jakih zahtev meščanstva združenega oziroma podprtega z delavstvom bili prisiljeni modificirati socialno politiko v posebnih zakon-

skih odstavkih, da bi se s tem zavarovali pred pretečo nevarnostjo vedno bolj pomenljivega proletarijata. Ta epoha je prinesla tudi zgodovinsko zblizanje starih veteranov whigstranke z delom novega meščanstva. Nova vladajoča meščanska formacija se je imenovala liberalna stranka.

Sedaj pa je bil tudi čas za delavski razred, da svoje postojanke po-

jači. To se je tudi zgodilo. Strokovne organizacije so napredovale in se še bolj razširile. Misel po popolni emancipaciji je postajala vedno večja zahteva. Na pobudo strokovnih organizacij se je ustanovila National Reformleague, ki je imela namen v svojih organih osredotočiti vse javno delovanje delavskega razreda. Zmage in uspehe, ki jih ima ta liga beležiti takoj po svojem rojstvu, so pobudile delavce, da so si ustvarili še močnejše zastopstvo. Ligo so prekrstili v »Ligo delavskega zastopstva« (Labour Representation League). In namen te lige je bil — delavske kandidate izvoliti v parlament.

Zveza delavskih kolesarjev za Slovenijo, podružnica v Beričevem pri Ljubljani, priredi v nedeljo, dne 1. septembra vrtno veselico pri g. Ivanu Grudu v Beričevem in medklubsko dirko na progi Beričevo—Ljubljana in obratno. Sodrugi in sodrugi, posetite nas 1. septembra v Beričevem.

DTE »Svoboda« Studenci pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 25. avgusta 1929

veliko tombolo

z zelo lepimi dobitki. Ker bo čisti dobiček porabljen za društveno telovadnico, se naprošajo vsi prijatelji društva, da si nabavijo čim več srečk.

Na novourejenem, lepem senčnatim vrtu, gostilne

**Nabirajte
nove
naročnike**

LOVSKI DOM

lastnik F. Kranjčič

se vrši vsa nedelja in praznik **KONCERT**, brez vsake vstopnine. Točijo se pristna vina, za dober prigrizek je vsak čas preskrbljeno. Za obilen obisk se priporoča **gostilničar.**

D. T. E. „SVOBODA“ STUDENCI

priredi dne **1. septembra 1929**
v prostorih svoje telovadnice

JAVNI TELOVADNI NASTOP

Začetek 3 (15) Vstopnina 5 Din

ZVEZANO Z VRTNO VESELICO

Spored: 1. Zvezne proste vaje. 2. Članičlanice, orodje. 3. Zvečer pa skupine. **Sodeluje godba Pekrske požarne brambe.**

Čisti dobiček je namenjen za odplačilo telovadnice.

Za obilen obisk vabi **ODBOR.**

Ali že uporabljate

„PROJA“ terpentinovo kremo za čevlje!

Dobliva se jo povsod. Dobliva se jo povsod.

I. MARIBORSKA DELAVSKA PEKARNA R. Z. Z O. Z.

Ustan. 1898 **MARIBOR, TRŽAŠKA CESTA ŠTEV. 36—38** Telefon 324
Prodajalne v **Slomškovi ulici šte. 2** in na **Glavnemu trgu šte. 18**

Moderno in higijensko urejena pekarna. — Priporočamo vsem organiziranim delavcem in delavkam naše okusno pečivo v polni teži. Ozirajte se pri zahtevanju pečiva iz Delavske pekarnice pri vseh prodajalcih pečiva na **zavarovalno znamko D. P.**

Ali ste že krili?
svoje potrebe v tiskovinah ■

Dobavljamo vse tiskovine v prvovrstni izpeljavi in po najnižjih cenah za vsa društva, industrijo, trgovine, pisarne itd.

Ljudska tiskarna d. d.
Maribor, Sodna ulica št. 20

GLASBENO DRUŠTVO ŽELEZNIČARSKIH DELAVCEV IN USLUŽBENCEV MARIBOR

V nedeljo, dne **1. septembra 1929** se vrši v gostilni **Anderle v Radvanju**

VELIKA VRTNA VESELICA

Na veselici svira lastna godba pod vodstvom kapelnika g. **Schönherr.**

Na sporedu so razne zabave.

Začetek ob 3. uri pop. Vstopnina 3 Din v predprodaji, pri blagajni 4 Din.

Za obilen obisk se priporoča **ODBOR.**